

Fodring efter ædelyst. En eller tre grise pr. sti

*Johs. Barslund og H. P. Mortensen
Afdelingen for forsøg med svin og heste*

Der er udført en undersøgelse med tre hold grise, hvor der i de to hold var en gris pr. sti. Af disse to hold blev det ene fodret efter norm og det andet efter ædelyst. Et tredje hold, hvor der var tre grise pr. sti, blev ligeledes fodret efter ædelyst.

Fodring efter norm gav en mindre daglig tilvækst, et lavere foderforbrug og et højere kødindhold end fodring efter ædelyst.

Fodring efter ædelyst med tre grise pr. sti formindskede foderoptagelsen, den daglige tilvækst og foderforbruget sammenlignet med en gris pr. sti. Det var grisene fra de samme kuld, der havde den største daglige tilvækst, uanset om der var en eller tre grise pr. sti.

Indledning

Der er ved Statens Husdyrbrugsforsøg tidligere udført en række forsøg, hvor fodring efter norm er sammenlignet med fodring efter ædelyst. De fleste af forsøgene er udført med individuelt fodrede grise, men i nogle tilfælde dog med holdfodrede grise, se bl.a. 547. Beretning. Det er ikke undersøgt, hvorledes det går, hvis der er en eller flere grise pr. sti, men det hævdes, at foderoptagelsen kan være påvirket af, om grisene går alene eller ej. Når flere grise går sammen, er det p.t. ikke muligt at måle foderoptagelsen for den enkelte gris, men det må formodes, at den gris, der æder meget pr. dag, også har en stor daglig tilvækst.

Et af formålene med nærværende undersøgelse har bl.a. været at belyse, om der fås samme udslag ved fodring efter ædelyst med en eller tre grise pr. sti.

Materiale og metoder

Der er på forsøgsstationen Sjælland II udført to forsøg, hvor normfodring er sammenlignet med fodring efter ædelyst med enten en eller tre grise pr. sti. Der var 1,50 m² lejeareal til grisene, der gik alene, og 3,0 m² til tre grise. Der blev anvendt automater af rustfrit stål med en eller tre ædepladser med en bredde på henholdsvis 29 og 24 cm pr. ædeplads.

Grisene blev leveret fra to besætninger. I forsøg A kom der lige mange grise fra hver besætning, men i forsøg B kom der henholdsvis 25 og 75 pct. fra de to besætninger. Grisene var 2- eller 3-race krydsninger. 16 kuld à 5 sogrise + 16 kuld à 5 galte blev fordelt med en gris fra hvert kuld på hold 1 og 2, og tre grise på hold 3.

Tabel 1. Forsøgsplan

Hold	1	2	3
Fodernorm	Norm	(Ædelyst)
Forsøg A	Foder givet som pulver		
Forsøg B	Foder givet som piller		
Antal grise pr. sti	1	1	3
Antal grise pr. forsøg	16	16	48

Som det fremgår af tabel 1, har det anvendte foder været dels i pulver- dels i pilleform. Der var 16 grise pr. forsøg i hold 1 og 2, og 48 i hold 3. Af foderstoffer blev der anvendt byg, sojaskrå, mineralstoffer og vitaminer. Indtil 50 kg indeholdt foderblandingen 24 pct. sojaskrå, derefter 18 pct.

Forsøgets forløb

De normfodrede grise fortærede de tildelte fodermængder uden besvær. Grisene, som blev fodret efter ædelyst, havde en meget svingende foderoptagelse, når en 14 dages periode blev sammenlignet med den følgende 14 dages periode. Der var også en meget stor variation mellem de enkelte grise.

Efterhånden som de første grise blev slagtet fra stierne, hvor der var 3 grise, kneb det i nogle tilfælde for de tilbageblevne grise at finde ud af at få foderet ud af automaten, hvilket nedsatte den daglige foderoptagelse.

Det er ofte nævnt, at der kan være et stort foderspild ved anvendelse af automater, hvorfor der for en del af grisene blev gjort observationer over dette, når automaterne blev påfyldt. Grisene, der gik alene, havde i 27 pct. af observationerne et spild, mens de grise, der gik sammen, havde spild i 13 pct. af observationerne. Variationen var meget stor. De grise, der tilsyneladende havde det største spild, havde ikke et større fo-

derforbrug end de grise, som ikke fik registreret et spild. Det må derfor antages, at spildet ikke spiller nogen væsentlig rolle i denne undersøgelse. I forsøgsperioden døde en gris af infektion ved en vægt af ca. 40 kg.

Resultater og diskussion

I tabel 2 ses tallene for tilvækst, foderforbrug og slagteresultater. Indtil 50 kg var den daglige foderstyrke for de normfodrede grise ca. 1,6 FEs. Grisene, som blev fodret efter ædelyst og gik alene, havde fortæret ca. 1,9 FEs pr. dag, og de, der gik sammen, havde fortæret ca. 1,8 FEs pr. dag. Den daglige tilvækst var for de tre hold henholdsvis 700, 798 og 777 g. Foderforbruget pr. kg tilvækst var henholdsvis 2,28, 2,39 og 2,34 FEs. Efter 50 kg var den daglige foderstyrke 2,66, 2,94 og 2,64 FEs for henholdsvis hold 1, 2 og 3. Den daglige tilvækst var i gennemsnit 917, 956 og 873 g, mens foderforbruget var 2,93, 3,12 og 3,07 FEs pr. kg tilvækst. I denne periode var der en tydelig forskel på de to forsøg, idet grisene i forsøg B havde klaret sig betydeligt bedre end grisene i forsøg A. I perioden 20–90 kg var den daglige foderstyrke i gennemsnit for hold 1 2,14 FEs, mens hold 2 havde fortæret 2,43 FEs og hold 3 havde fortæret 2,25 FEs. Den daglige tilvækst var henholdsvis 794, 874 og 827 g for de tre hold, mens foderforbruget var henholdsvis 2,70, 2,79 og 2,74 FEs pr. kg tilvækst. Det samlede foderforbrug for de tre hold blev således i gennemsnit henholdsvis 185, 192 og 188 FEs pr. gris. I den samlede forsøgsperiode blev det bedste resultat opnået i forsøg B, hvor der blev anvendt pillefoder sammenlignet med melfoder i forsøg A. Forskellen kan i dette forsøg ikke tages som udtryk for, at piller har været bedre end mel, idet der i forsøg B, som nævnt under materiale og metoder, har været flere grise fra den besætning, hvor tilvækst og foderforbrug har været bedre end i den anden besætning, foruden at pillerne indeholdt mere lysin end pulveret. Slagtesvind og kødindhold har som i tidligere forsøg været lavest for de grise, der er fodret efter ædelyst sammenlignet med de normfodrede grise.

Tabel 2. Tilvækst, foderforbrug og slagteresultater

Forsøg Hold	A			B		
	(1	2	3)	(1	2	3)
Fodernorm	norm	(ædelyst)	norm	(ædelyst)
Antal grise pr. sti	1	1	3	1	1	3
Antal grise	16	16	48	16	16	48
Antal grise udsatte	1	0	0	0	0	0
Vægt v. forsøgets beg., kg	20,8	20,7	20,2	20,2	20,3	20,4
Vægt v. forsøgets slutn., kg	89,9	88,2	88,4	91,0	88,9	88,9
<i>20-50 kg:</i>						
FES pr. gris daglig	1,60	1,95	1,81	1,59	1,83	1,80
Daglig tilvækst, g	696	792	761	703	804	793
FES pr. kg tilvækst	2,30	2,47	2,40	2,26	2,31	2,28
<i>50-90 kg:</i>						
FES pr. gris daglig	2,64	2,93	2,56	2,68	2,94	2,72
Daglig tilvækst, g	860	906	813	974	1006	932
FES pr. kg tilvækst	3,08	3,28	3,18	2,77	2,95	2,96
<i>20-90 kg:¹⁾</i>						
FES pr. gris daglig	2,14	2,47	2,22	2,13	2,39	2,28
Daglig tilvækst, g	765	851	791	823	897	863
FES pr. kg tilvækst	2,80	2,92	2,82	2,60	2,66	2,65
g ford. råprotein pr. FES	131	132	132	133	133	133
g ford. lysin pr. FES	6,4	6,4	6,4	6,7	6,7	6,7
Foderdage	89	81	87	84	77	81
FES i alt	190	199	193	180	184	183
Afregningsvægt, kg	66,1	65,9	66,4	67,7	67,2	67,3
Slagtesvind, pct.	26,5	25,2	24,9	25,7	24,4	24,3
Pct. kød (KSA) ²⁾	56,2	54,3	55,4	57,1	56,1	56,2

¹⁾ Korrigeret til gns. afregningsvægt og slagtesvind.

²⁾ Korrigeret til gns. afregningsvægt.

I tabel 3 er resultaterne for tilvækst og kødindhold sammenlignet mellem en og tre grise pr. sti. De tre grise er opdelt efter leveringsrækkefølge. I stierne med tre grise har den først leverede gris i perioden 20-50 kg vokset lidt hurtigere end grise-
ne, der gik alene, men lidt langsommere i peri-
oden 50-90 kg. I hele perioden 20-90 kg var der in-
gen forskel. De to næst leverede grise har begge
haft en lavere daglig tilvækst end den først le-
verede gris, men i perioden 50-90 kg sker der det, at
gris nr. 2 forbedrede tilvæksten, efter at den først
leverede gris har forladt stien, men tilvæksten for
gris nr. 3 forringedes, sandsynligvis p.g.a., at
denne gris i nogle tilfælde aldrig havde lært at få
foderet ud af automaten. Det tyder altså ikke på,

Tabel 3. Fodring efter ædelyst. En eller tre grise pr. sti

Antal grise pr. sti Leveringsrækkefølge	1 (3)			
	- 1	2	3	3
<i>Daglig tilvækst, g:</i>				
Perioden 20-50 kg	798	816	767	748
Perioden 50-90 kg	956	912	897	808
Perioden 20-90 kg ¹⁾	875	872	833	778
Pct. kød (KSA) ²⁾	55,2	55,5	56,1	55,9

¹⁾ se tabel 2 ²⁾ se tabel 2.

at grise i en konkurrencesituation vil vokse hurti-
gere, end når de går alene, men det tyder mere
på, at nogle grise bliver holdt væk fra foderet.
Der var kun en lille forskel i kødindholdet.

I gruppen med tre grise pr. sti var forskellen i daglig tilvækst i perioden 20–90 kg mellem først og sidst leverede gris i gennemsnit 94 g, selv om forskellen i begyndelsesvægten var forholdsvis lille. Forskellen indenfor en sti varierede således fra 0 til 2,5 kg, eller i gennemsnit 7,6 pct. På det tidspunkt, den første gris leveredes, var vægtforskellen mellem største og mindste gris derimod fra 2,5 til 16 kg, eller i gennemsnit 9,7 pct. Det ser altså ud til, at selv om det er kuldsøskende, der har gået sammen, og grisene ved begyndelsen var ret ensartede, kan der i løbet af vækstperioden blive store forskelle på vægten af grisene inden for en sti.

Tabel 4. Kuldene rangeret efter daglig tilvækst

Hold	1	2	3
<i>FES pr. gris daglig:</i>			
Gruppe 1 (8 kuld) . . .	2,16	2,58	2,40
2 » . . .	2,15	2,38	2,28
3 » . . .	2,14	2,41	2,20
4 » . . .	2,12	2,40	2,15
<i>Daglig tilvækst, g:</i>			
Gruppe 1 (8 kuld) . . .	808	902	895
2 » . . .	822	873	843
3 » . . .	779	862	819
4 » . . .	764	861	751
<i>FES pr. kg tilvækst:</i>			
Gruppe 1 (8 kuld) . . .	2,67	2,86	2,68
2 » . . .	2,62	2,73	2,71
3 » . . .	2,75	2,80	2,69
4 » . . .	2,78	2,79	2,86

I tabel 4 er grisene i hold 3 rangeret i fire grupper efter den gennemsnitlige daglige tilvækst, hvor de fire bedste kuld fra henholdsvis forsøg A og B kommer i den bedste gruppe o.s.v. Det ses, at den daglige tilvækst for hold 3 i de fire grupper var henholdsvis 895, 843, 819 og 751 g. Tilsvarende fandtes for de samme kuld i hold 2, at den daglige tilvækst var henholdsvis 902, 873, 862 og 861 g. For de bedste kuld har det altså ikke betydning noget, om der har været en eller tre grise pr. sti. For kuldene, som blev normfodret, var den daglige tilvækst derimod størst i gruppe 2, idet tilvæksten her var henholdsvis 808, 822, 779 og 764 g.

Foderforbruget pr. gris daglig er i hold 3 faldende for gruppe 1–4, hvorimod det i hold 2 især er højt for gruppe 1. Foderforbruget pr. kg tilvækst er for hold 3 ens i gruppe 1–3, men noget højere i gruppe 4, hvorimod det i hold 2 især er højt for gruppe 1. I hold 1 har grisene med den største og mindste daglige tilvækst haft henholdsvis det laveste og højeste foderforbrug.

Konklusion

Resultaterne viser, at ved fodring efter ædelyst har grise, der går alene, en større daglig tilvækst og et lidt højere foderforbrug end når der går tre grise pr. sti. Når grisene fodres efter norm, er både daglig tilvækst og foderforbrug lavere end ved fodring efter ædelyst.

Når grisene fodres efter ædelyst, er det de samme kuld, der har den største daglige tilvækst, uanset om der er en eller tre grise pr. sti, og tolkning af forsøgsresultaterne påvirkes dermed ikke af, om der er en eller tre grise pr. sti.